VII kadencja

SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

- **Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży (nr 171)**
- **Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi (nr 206)**

z dnia 11 września 2014 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży (nr 171)

Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi (nr 206)

11 września 2014 r.

Komisje: Edukacji, Nauki i Młodzieży oraz Rolnictwa i Rozwoju Wsi, obradujące pod przewodnictwem posła **Piotra Pawła Baucia (TR)**, przewodniczącego Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży, przeprowadziły:

– pierwsze czytanie rządowego projektu ustawy o ochronie zwierząt wykorzystywanych do celów naukowych lub edukacyjnych (druk nr 2709).

W posiedzeniu udział wzięli: **Jacek Guliński** podsekretarz stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego wraz ze współpracownikami, **Hanna Kostrzewska** zastępca dyrektora Departamentu Żywności i Weterynarii Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, **Halina Zielińska-Dyś** radca ministra w Ministerstwie Finansów, **Anna Wasiak** radca ministra w Ministerstwie Edukacji Narodowej, **Izabela Szadura** dyrektor Departamentu Kontroli Rynku Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, **Michał Walczak** starszy specjalista w Głównym Inspektoracie Weterynarii wraz ze współpracownikami, **Anna Ostapczuk** kierownik Działu Zarządzania Programami Badań Stosowanych Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, **Jolanta Drzewińska** kierownik Działu Rejestracji, Rerejestracji i Zmian Porejestracyjnych Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych, prof. dr hab. **Jerzy Duszyński** dziekan Wydziału II Nauk Biologicznych i Rolniczych Polskiej Akademii Nauk, **prof. dr hab. Jan Niemiec** dziekan Wydziału Nauk o Zwierzętach Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego wraz ze współpracownikami, **Andrzej Juchniewicz** wiceprezes Krajowej Rady Lekarsko-Weterynaryjnej, prof. dr hab. **Krzysztof Turlejski** przewodniczący Krajowej Komisji Etycznej do Spraw Doświadczeń na Zwierzętach, **Marlena Wełniak-Kamińska** członek zarządu Polskiego Towarzystwa Nauk o Zwierzętach Laboratoryjnych, prof. dr hab. **Andrzej Elżanowski** członek Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Etycznego, **Wojciech Bielecki** przedstawiciel Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych, **Jacek Bujko** przewodniczący Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność" Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego, **Wojciech Kozdruń** przedstawiciel Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność".

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Ewa Karpińska-Brzost**, **Andrzej Kniaziowski**, **Ewa Muszyńska-Jabłońska**, **Paweł Witecki**, **Elżbieta Wojciechowska** – z sekretariatów Komisji w Biurze Komisji Sejmowych; **Radosław Radosławski**, **Dariusz Dąbkowski** – legislatorzy z Biura Legislacyjnego.

Przewodniczący poseł Piotr Paweł Bauć (TR):

Serdecznie witam wszystkich przybyłych na wspólne posiedzenie Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży oraz Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Bardzo proszę o zajęcie miejsc. Stwierdzam kworum.

Informuję, że pani marszałek Sejmu skierowała do Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży oraz Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi do pierwszego czytania rządowy projekt ustawy o ochronie zwierząt wykorzystywanych do celów naukowych lub edukacyjnych (druk nr 2709). W związku z tym, że jest to projekt ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej... Bardzo proszę o zajęcie miejsc i niedyskutowanie, gdyż sala ta niestety ma bardzo złą akustykę. Każda, nawet cicha dyskusja przeszkadza w procedowaniu. W związku z tym, że jest to projekt ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej, Marszałek Sejmu, zgodnie z art. 95b regulaminu Sejmu, wyznaczyła termin przedstawienia sprawozdania Komisji do dnia 8 października bieżącego roku.

Porządek dzienny posiedzenia obejmuje pierwsze czytanie projektu ustawy z druku nr 2709. Czy są uwagi do porządku dziennego? Nie słyszę, nie widzę. Stwierdzam, że Komisje przyjęły porządek dzienny bez zmian. Przystępujemy do realizacji porządku dziennego. Proszę o uzasadnienie projektu ustawy pana ministra Jacka Gulińskiego.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego Jacek Guliński:

Dzień dobry państwu. Jestem podsekretarzem stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Przypada mi zaszczyt przedstawienia projektu ustawy na posiedzeniu.

Panowie przewodniczący, panie i panowie posłowie, drodzy goście. W dobrym miejscu i w dobrym czasie spotykamy się tutaj na pierwszym czytaniu projektu ustawy o ochronie zwierząt wykorzystywanych do celów naukowych lub edukacyjnych. Jak wszyscy wiemy, w tej chwili obowiązuje nas ustawa o doświadczeniach na zwierzętach z dnia 21 stycznia 2005 roku. Proszę zwrócić uwagę na zmianę tytułu ustaw. W tej chwili mamy ustawę o doświadczeniach na zwierzętach, a czytamy projekt ustawy o ochronie zwierząt wykorzystywanych do celów naukowych lub edukacyjnych. To nie przypadek, to filozofia, filozofia ustawy.

Projektem ustawy wdrażamy dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady o ochronie zwierząt wykorzystywanych do celów naukowych. Mówię tutaj o dyrektywie 2010/63 z dnia 22 września 2010 roku. Dyrektywa, a właściwie prace nad dyrektywą w latach 2008-2010 wzbudziły dosyć gorącą dyskusję na forum europejskim, a więc w Radzie Unii Europejskiej i w Parlamencie Europejskim. Projekt, który państwu dzisiaj przedstawiamy, nie wykracza poza transpozycję zapisów dyrektywy do polskiego systemu prawnego. Prezentowana ustawa jest zgodna z prawem Unii Europejskiej.

Nadrzędnym celem dyrektywy jest zwiększenie ochrony zwierząt oraz podniesienie standardów owej ochrony. Zgodnie z dyrektywą można i należy tego dokonać przez redukcję liczby doświadczeń z użyciem zwierząt, gdyż są – są polecane – metody alternatywne, gdzie nie musimy ich stosować, redukcję liczby zwierząt użytych do badań oraz, co jeszcze istotniejsze, redukcję poziomu bólu i cierpienia podczas wykonywanych procedur przy utrzymaniu odpowiednich warunków bytowania zwierząt, i to bytowania u hodowców, u dostawców i u użytkowników. W dyrektywie obowiązuje zasada „3R” od słów replacement, reduction and refinement, co na polski też można przetłumaczyć na zasadę „3R”, czyli redukcję doświadczeń, redukcję użytych zwierząt i redukcję bólu i cierpienia. Zgodnie z literą proponowanego projektu jest to zasada zastąpienia, ograniczenia i udoskonalenia, która stanowi proste tłumaczenie zasady „3R”.

Założenia przedstawione w dyrektywie stanowią podstawę i główny nurt obecnego projektu ustawy. W projekcie mamy zasady wykonywania procedur i przeprowadzania doświadczeń, zasady prowadzenia działalności przez hodowców, dostawców i użytkowników, gdzie pod słowem hodowcy rozumiemy hodowców zwierząt, pod słowem dostawcy tych, którzy je dostarczają końcowym użytkownikom, a użytkownikami są te jednostki, które przeprowadzają doświadczenia ze zwierzętami, w tym procedury, o których mowa w ustawie. W projekcie przedstawiamy również zasady przeprowadzania kontroli hodowców, dostawców i użytkowników. Drugim ważnym elementem są warunki utrzymania zwierząt wykorzystywanych do celów naukowych lub edukacyjnych oraz sposób postępowania ze zwierzętami. Po trzecie, są zadania i kompetencje komisji etycznych do spraw doświadczeń na zwierzętach. Po czwarte, są zasady współpracy z Komisją Europejską – mówimy o raportowaniu – i z państwami członkowskimi Unii Europejskiej. Tutaj chodzi o wymianę doświadczeń z wyników podobnych prac z użyciem zwierząt. Piątym elementem w projekcie ustawy są przepisy karne i kary administracyjne wynikające z naruszenia obowiązujących przepisów.

Projekt ustawy, jak widać, zachowuje, przy częściowej modyfikacji, dotychczasowy system społecznych, lokalnych i krajowej komisji etycznych, które odpowiadają za ocenę etyczną prowadzonych procedur i udzielają zgody na ich wykonywanie podczas przeprowadzania konkretnych doświadczeń. W celu zapewnienia odpowiedniej pod względem dobrostanu zwierząt liczby oraz jakości przeprowadzonych kontroli projekt ustawy przewiduje powierzenie Inspekcji Weterynaryjnej całości nadzoru nad zwierzętami. Tematyka owej materii dotyka co najmniej trzech grup interesariuszy. Z jednej strony mamy

obrońców zwierząt, a więc stowarzyszenia, towarzystwa, ruchy społeczne, społeczeństwo, pracowników nauki. Z drugiej strony mamy podmioty naukowe, ich reprezentantów i ich pracowników, którzy prowadzą doświadczenia na zwierzętach. Z innej strony mamy hodowców zwierząt, a więc w jakimś sensie element gospodarczy czy biznesowy. W procesie legislacyjnym postawiliśmy sobie za zadanie maksymalne godzenie interesów różnych grup interesariuszy, a kiedy było to niemożliwe, na wyważanie interesów reprezentantów owych grup.

W ramach konsultacji resortowych i społecznych wpłynęło do nas ponad pięćset uwag, które realizowaliśmy w pierwszym i drugim kwartałach tego roku. Liczba uwag pokazuje, jak wiele było różnych propozycji i jak wiele było różnych stanowisk, często przeciwstawnych. Chciałbym jeszcze raz podkreślić, że jako ministerstwo, jako reprezentacja rządu staraliśmy się spełniać rolę mediatora w toczącym się dialogu społecznym, mając nadzieję, że wszystkich jego uczestników cechuje ludzka wrażliwość na ból i cierpienie pokrewnych nam istot, czyli zwierząt, oraz że wszystkim nam zależy na kompromisie i dobru wspólnym. Obrońcy zwierząt stawiają na ludzką, powszechną wrażliwość na ból oraz cierpienie zwierząt i jak najdalej idącą ich ochronę. Przyjmujemy takie stanowisko, świadectwem czego mogą być przytoczone wyżej zasady i priorytety oraz konkretne zapisy projektu, który leży przed państwem.

Z drugiej strony jako przedstawiciel Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego nie mogę powstrzymać się od przypomnienia faktu, że na obecnym etapie rozwoju nauki nie możemy zrezygnować z doświadczeń na zwierzętach. Jednocześnie zwracam uwagę na fakt, że od wielu lat, szczególnie w ostatnich dwóch, trzech latach, na świecie, w Europie, a także w Polsce obserwuje się tendencję ograniczania badań z użyciem zwierząt, która bynajmniej nie jest spowodowana brakiem środków na tego typu badania naukowe. Badania te mają na celu ochronę zdrowia zwierząt, rozwój techniki, praktyki, produktów i urządzeń dla potrzeb weterynarii, ochronę zdrowia ludzi, również w ramach medycyny translacyjnej, a więc medycyny, która przenosi wyniki z doświadczeń ze zwierzętami na problemy i rozwiązania problemów człowieka. Badania te mają na celu rozwój produktów i urządzeń dla medycyny i stomatologii, ocenę toksykologiczną leków i wielu substancji chemicznych, która to ocena jest obowiązkowa i wynika z prawa, jakie w Polsce obowiązuje, a także opracowywanie antybiotyków i innych leków na potrzeby ludzi i zwierząt. Tak więc beneficjentami badań są zarówno zwierzęta, jak i ludzie. Kliniki weterynaryjne, kliniki dla ludzi, procedury, stosowane leki, urządzenia, praktyki są tego dowodem.

Chciałbym nadmienić, że w trakcie prowadzenia prac nad projektem ustawy do ministerstwa nie trafił żaden wniosek zgłaszający zainteresowanie pracami nad projektem zgodnie z ustawą o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa.

Jako przedstawiciel wnioskodawcy jestem do państwa dyspozycji. Liczę na to, że nasza dzisiejsza debata będzie odzwierciedleniem wyżej przedstawionej filozofii odpowiedniego wyważenia różnych interesów, filozofii, w której dominuje wrażliwość na ból i cierpienie zwierząt, filozofii, w której jest wola kompromisu i wspólnego dobra ludzi i zwierząt. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Piotr Paweł Bauć (TR):

Dziękuję bardzo. Otwieram dyskusję. Bardzo proszę. Czy są osoby, parlamentarzyści, jak również goście, którzy chcieliby zabrać głos co do meritum naszego posiedzenia? Bardzo proszę. Martwa cisza. Proszę państwa, skoro nie ma zgłoszeń, w takim razie zamykam dyskusję. Stwierdzam zakończenie pierwszego czytania projektu ustawy z druku nr 2709. Stwierdzam, że nie zgłoszono wniosku o przeprowadzenie wysłuchania publicznego.

W takim razie przystępujemy do wybrania podkomisji. Na wniosek prezydium chciałbym, żeby podkomisja składała się z jedenastu posłów: pięciu posłów z Platformy Obywatelskiej, dwóch posłów z Prawa i Sprawiedliwości i po jednym pośle z Polskiego Stronnictwa Ludowego, Sojuszu Lewicy Demokratycznej, Solidarnej Polski i Twojego Ruchu. Bardzo proszę o zgłaszanie kandydatur. Bardzo proszę, pani przewodnicząca.

Poseł Domicela Kopaczewska (PO):

Z Platformy Obywatelskiej proponuję panią poseł Dorotę Niedzielę, panią poseł Beatę Rusinowską...

Przewodniczący poseł Piotr Paweł Bauć (TR):

Tak, powoli.

Poseł Domicela Kopaczewska (PO):

Pani poseł Dorota Niedziela, pani poseł Beata Rusinowska, pan poseł Wiesław Suchowiejko, pan poseł Sławomir Kowalski i moja osoba, Domicela Kopaczewska.

Przewodniczący poseł Piotr Paweł Bauć (TR):

Bardzo proszę, Prawo i Sprawiedliwość.

Poseł Krzysztof Jurgiel (PiS):

Pan poseł Szymon Giżyński, pan poseł Piotr Ćwik i Krzysztof Jurgiel.

Przewodniczący poseł Piotr Paweł Bauć (TR):

Mamy dwie osoby.

Poseł Krzysztof Jurgiel (PiS):

Ale mamy duży klub i chcemy mieć trzy osoby. Proszę przegłosować, ponieważ chcemy mieć trzy osoby.

Przewodniczący poseł Piotr Paweł Bauć (TR):

Dobrze. Proszę bardzo. Jest prośba, więc ją spełnimy. Przystępujemy do głosowania. Jest propozycja, żeby skład podkomisji był jedenastoosobowy przy następującym podziale: pięć osób z Platformy Obywatelskiej, dwie osoby z Prawa i Sprawiedliwości, jedna osoba z Polskiego Stronnictwa Ludowego, jedna osoba z Sojuszu Lewicy Demokratycznej, jedna osoba z Solidarnej Polski i jedna osoba z Twojego Ruchu.

Kto jest za? Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał? Bardzo proszę o podanie wyników.

Sekretarz Komisji Paweł Witecki:

Za 26 głosów, 6 głosów przeciw, 1 głos wstrzymujący się.

Przewodniczący poseł Piotr Paweł Bauć (TR):

Druzgocącą przewagą Komisje przyjęły skład jedenastoosobowy.

W takim razie pan poseł Giżyński i pan poseł Ćwik. Bardzo proszę, Polskie Stronnictwo Ludowe.

Poseł Artur Bramora (PSL):

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo. Proponuję pana posła Zbigniewa Włodkowskiego.

Przewodniczący poseł Piotr Paweł Bauć (TR):

Bardzo proszę, Sojusz Lewicy.

Poseł Cezary Olejniczak (SLD):

Sojusz Lewicy Demokratycznej.

Poseł Bogusław Wontor (SLD):

Panie przewodniczący, proponuję pana posła Cezarego Olejniczaka.

Przewodniczący poseł Piotr Paweł Bauć (TR):

Rozumiem, pan poseł Olejniczak zabrał głos. Solidarna Polska. Przepraszam, czy mamy kandydaturę? Nie ma. Do uzupełnienia. Bardzo proszę, Twój Ruch. Pan poseł Poznański. Do uzupełnienia. Bardzo prosimy, żeby koledzy przedstawili nam swoją kandydaturę. Czy jest sprzeciw? Właśnie jest czy nie ma? Nie ma. W takim razie mamy dziesięć osób.

Czy jest sprzeciw wobec powołania podkomisji w zaproponowanym składzie dziesięciu osób? Nie słyszę. Stwierdzam, że Komisje przyjęły skład podkomisji w zaproponowanym dziesięcioosobowym składzie.

Bardzo proszę, pani przewodnicząca Kopaczewska.

Poseł Domicela Kopaczewska (PO):

Panowie przewodniczący, w związku z tym, że ustawa mimo wszystko wprowadza nową jakość, jeżeli chodzi o tematykę związaną z wykorzystaniem zwierząt do celów naukowych i edukacyjnych, o których mówił pan minister, a ze względów etycznych jest to temat istotny i bardzo ważny, wnoszę do panów przewodniczących o wydłużenie terminu na przygotowanie sprawozdania przez obie Komisje do końca listopada po to, żeby podkomisja mogła zapoznać się z opiniami ekspertów, ze stanowiskiem różnych stron, między innymi obrońców zwierząt bądź innych osób, które prowadzą badania. Chodzi o to, żebyśmy mieli rzeczywiście dogłębne podejście do sprawy oraz możliwość merytorycznej dyskusji nad ustawą.

Przewodniczący poseł Piotr Paweł Bauć (TR):

Jak w takim razie wyglądałby zmieniony harmonogram?

Poseł Domicela Kopaczewska (PO):

Jeżeli pan przewodniczący pozwoli, harmonogram wyglądałby w ten sposób, że jak mówiłam, do dnia 30 listopada przekazalibyśmy sprawozdanie Komisji z opinią Ministerstwa Spraw Zagranicznych do Marszałek Sejmu. Do dnia 24 listopada byłoby przekazanie sprawozdania Komisji do Ministerstwa Spraw Zagranicznych w celu zaopiniowania. Rozpatrzenie sprawozdania podkomisji i przyjęcie sprawozdania Komisji byłoby do dnia 21 listopada. Od dzisiejszego posiedzenia do dnia 7 listopada trwałyby prace podkomisji. Byłaby wtedy możliwość przynajmniej czerech spotkań w trakcie posiedzeń Sejmu. Umożliwiłoby to rzeczywiście spokojną i dogłębną dyskusję nad projektem.

Przewodniczący poseł Piotr Paweł Bauć (TR):

Dziękuję bardzo. Czy są inne propozycje, jeżeli chodzi o harmonogram? Nie słyszę, nie widzę. W takim razie bardzo proszę o przegłosowanie wniosku. Przegłosujmy wniosek. Bardzo proszę.

Kto jest za? Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał? Bardzo proszę o podanie wyników.

Sekretarz Komisji Paweł Witecki:

Za 32 głosy, 1 głos przeciw, 1 głos wstrzymujący się.

Przewodniczący poseł Piotr Paweł Bauć (TR):

Stwierdzam, że Komisje przyjęły wniosek pani przewodniczącej. W takim razie wykonamy odpowiednie czynności. Przyjęliśmy taki harmonogram, jaki został tutaj zaproponowany.

Wszystkich członków podkomisji bardzo proszę o pozostanie na sali po zakończeniu obrad w celu ukonstytuowania się.

Zamykam posiedzenie. Informuję, że protokół z posiedzenia z załączonym pełnym zapisem jego przebiegu będzie do wglądu w sekretariatach Komisji w Kancelarii Sejmu.